

Janusz Ostoja-Zagórski, Anthony Harding, Bogusław Gediga, Colleen Barey

Damby, District: Cleveland

Informator Archeologiczny : badania 19, 213-214

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zachowany in situ, ta część kościoła była zamieszczona w znacznym stopniu. Dokonano częściowej rekonstrukcji ścian /do wysokości 1,50 m/, aby zapobiec widocznemu zasypaniu obiektu przez piasek.

Odkryto monumentalne wejście zamykające północne ramię krzyża z podestem i schodami wiodącymi do kościoła z zewnątrz. Pierwotnie usytuowane ono było w niszy, później dwukrotnie przebudowane. W ostatnim okresie użytkowania budowli /XIV w. / zastąpione rodzajem rampy.

Wewnątrz budowli odkryto dalsze zmalowane elementy architektoniczne, w tym kolumny kapitele i bazy pochodzące m.in. z galerii północnej i środkowego cyborium. Łącznie, ilość wzrosła do 87 zabytków tego rodzaju znalezionych wewnątrz kościoła. Stanowią one cenny materiał do rekonstrukcji obiektu opracowywanej przez dr. W. Godlewskiego. Elementy architektoniczne złożono we wnętrzu eksponując w odpowiedni sposób wszystkie kapitele.

Za pomocą sondaży we wnętrzu budowli na Planie Krzyża kontynuowano badania znajdującego się pod jej poziomem użytkowania Kościoła o Posadzce Kamiennej z VII w., które doprowadziły do ostatecznego ustalenia rozmieszczenia filarów z drugiej fazy użytkowania budowli. Do pełnego rozeznania planu tego założenia pozostaje już tylko uzupełnienie części zachodniej. Uzyskano także wiele uściśleń co do kształtu jeszcze wcześniejszej budowli z Cegły Wypalanej /BX/. Część centralna tego budynku zawiera wewnętrzne założenie na planie krzyża.

Stwierdzono istnienie w tym miejscu przedchrześcijańskiej zabudowy monumentalnej /BY/ z cegły wypalanej, co potwierdza przypuszczenia o rozwijaniu w Dongohi meroidckiej tradycji budowlanej w tym materiale.

2. Prospekcja terenu koncesji

Obszar koncesji ok. 150 ha został w tym sezonie prac szczególnie pomierzony, a nowe jego granice wytyczone w terenie stosownie do istniejących stanowisk archeologicznych z wyłączeniem obszarów cementarzy muzułmańskich. W oparciu o częściowo zachowane mapy katastralne ustalono geodezyjne wartości punktów stabilizowanych w terenie. Opracowano mapę geodezyjną koncesji w skali 1:5 000 i 1:2 000.

Zidentyfikowano i zinventaryzowano stanowiska archeologiczne na obszarze całej koncesji na północ od miasta Stars Dongola i określono zasięg cementarzy chrześcijańskich.

Rozpoczęto badania rozpoznawcze wczesnochrześcijańskiego cementarza TEE na północno-wschodnim krańcu obszaru. Stwierdzono występowanie dwóch typów grobów o sklepionych komorach z szybem od strony zachodniej i bez szybu. Rozpoznano relikty konstrukcji nagrobnych niemal całkowicie zniszczonych przez działanie wód opadowych. Prospekcja archeologiczna na terenie koncesji będzie kontynuowana w przyszłym sezonie prac.

SYRIA

PALMYRA
Obóz Dioklecjana

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej UW
w Kairze

Misja w składzie: doc. dr hab. Michał Gawlikowski - kierownik wykopalisk, dr Maria Krogulska z-ca kierownika wykopalisk w czasie jego nieobecności, mgr Grzegorz Majcherek, mgr Mariusz Burdajewicz - archeolog, mgr inż. arch. Marek Barański.
Sezon badań 21.09. - 25.10.1985.

Kontynuowano prace w południowo-wschodniej części Obozu Dioklecjana, odsłonięto całkowicie wnętrze epichlerza legionowego /horreum legionis/. Powierzchnia spichlerza wynosi 840 m². Znalaziono siedem wolno stojących filarów oraz dwa półfilary, dzielące budowlę na dwie nieregularne nawy. W nawie północnej kamień na posadzka leży o 30 cm wyżej niż posadzka w nawie południowej. W nawie północnej zostały znalezione pozostałości młynów. Budynek był kilkakrotnie przebudowywany. Stwierdzono trzykrotne przestawianie młynów.

Ostatnia adaptacja i wykorzystanie budowli miało miejsce w okresie Omajjadzkim. Z tego czasu pochodzą mury i studnia znalezione we wschodniej części horreum - prawdopodobnie był to dom mieszkalny. Cztery kolumny i konstrukcja przylegająca do południowej ściany spichlerza, w nawie południowej, pozwalają na postawienie hipotezy, że mamy tu do czynienia z pozostałościami meczetu. Równocześnie kopano świadek zоставiony w 1962 r. przy piecach ceramicznych, który dostarczył swartego zespołu ceramiki datowanej na przełom II/III w.n.e.

Badania będą kontynuowane.

WIELKA BRITANIA

DAMBY, District: Cleveland

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Wielkopolski
Departament Archeologii
Uniwersytet w Durham

Badania prowadzili doc. dr hab. Janusz Ostoję-Zagórecki /IHKM PAN/ i dr Anthony Harding /Uniwersytet w Durham/. Ponadto w badaniach brali udział: ze strony polskiej prof. dr hab. Bogusław Gedga /Zakład Archeologii Nadodrza IHKM PAN/, a ze strony brytyjskiej: dr Colleen Barrę oraz studenci archeologii. Finansowała strona brytyjska /Uniwersytet w Durham/. Drugi sezon badań.

Kontynuowano badania nad przemianami środowiska przyrodniczego i formami jego eksploatacji w epoce brązu. Kontynuowano podjęte w 1984 r. prace na terenie Parku Narodowego - North Yorksa Moors w rejonie miejscowości Damby. W wyniku dalszych prac weryfikacyjno-sondazowych zlokalizowano i wykonano pełną dokumentację naukową dla dalszych 454 obiektów archeologicznych, a więc grobów ciałopalnych, wałów i nasypów ziemnych otaczających osiedla ludzkie, jak i pozostałości dawnych pól uprawnych. Równoległe z badaniami sondezowo-weryfikacyjnymi kontynuowano również studia nad przeobrażeniami środowiska przyrodniczego w północno-wschodniej Anglii w okresie subborealnym. Opracowano wstępnie wyniki uzyskane w trakcie prowadzonych uprzednio analiz palynologicznych /10 profili pyłkowych/.

Przeprowadzono także zakrojone na niewielką skalę /z uwagi na ograniczone środki finansowe/ badania wykopaliskowe. Pracami eksploracyjnymi objęto jeden z kurhanów ciałopalnych oraz dwa odcinki wałów kamiennych otaczających zlokalizowane na wzgórzu Damby Rigg osiedla. Uzyskano szereg interesujących danych na temat konstrukcji samego kurhanu, jak i wałów kamiennych. Uzyskany nieliczny materiał źródłowy /fragmenty narzędzi krzemienianych/ oraz konstrukcja samego kurhanu pozwalają na wstępne ustalenie chronologii badanych obiektów na wczesne fazy epoki brązu. W trakcie badań zebrano szereg próbek do datowań C-14, które zostaną wykonane w laboratorium specjalistycznym Departamentu Archeologii Uniwersytetu w Durham.

. Badania będą kontynuowane.